

Birgit blev genast förtjust i vår katt.

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 3-2018
från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

2018. Jubiléernas år

Det blir mycket jubileumsfirande i år. Ett av dessa: Det är 100 år sedan Birgit Nilsson föddes. Vi kommer efter hand att finna, att året bjuder på åtskilligt fler jubileer. Om dessa blir det anledning att återkomma. Tipsa gärna om jubileer, som du tycker att vi bör uppmärksamma i år.

Birgit Nilsson-minnet

får motivera, att hon finns med som vinjettbild i detta Nyhetsbrev. Birgit ses här tillsammans med vår familjs katt. Bilden tog jag vid ett av de besök, som Birgit gjorde hemma hos oss. Ett av otaliga planeringsmöten under den 30-åriga period, då vi arrangerade Birgit-konserter – de flesta i V. Karups kyrka. Inför varje konsert var det många detaljer som skulle klaras ut: ljud, ljus, dekor, program, flygel, biljettpriser och mycket annat.

Vi inom Hembygdsföreningen, som skulle arrangera konsakterna, var ju i högsta grad amatörer på det här området. Vi ville ändå göra allt, för att inramningen skulle bli värdig världens främsta operasångerska. Världens mest eftersökta.

Att skapa en värdig inramning för konserterna var vårt sätt att tacka Birgit för hennes generositet.

Högsåsong för föreläsningar.

Att vi är mitt uppe i föreläsningssäsongen märker jag vid en titt i min planeringskalender. Där tätnar det mer och mer. Närmast är det Röstånga, som står på tur.

Numera spelar jag dock mest på "hemmaplan". På senare tid har jag tackat nej till föreläsningar på "bortaplan" – särskilt vintertid. Att efter en föreläsning kvällstid någonstans på exempelvis Österlen färdas i bil en dimmig och/eller regn-snöig natt är inte någon höjdare.....

Buketten med föreläsningssäsongen

har utökats. Just nu lägger jag sista handen vid senaste tillskottet: **Bjäre, som jag ser det**. Föreläsningen och bildspelet är en hyllning till Bjäre. Dels det vi alla kan uppleva med våra sinnen, anblicken av landskapet naturen osv.

Men: min bild av Bjäre innehåller så mycket mer. Med orden "...som jag ser det" vill jag betona, att detta bildspel visar MIN bild. Min subjektiva bild.

Till min bild av Bjäre

hör så mycket. Bjärehalvön är ju som en uppslagen bok med alla sina historiska minnen. Alla har något att berätta. Alltifrån spåren av inlandsisens framfart över Bjäre, med skrapade berghällar och rullstensåsar som följd. Vidare: de märken som forntidens bjärebor lämnade efter sig. Gravhögar, skålgropar, odlingsterasser mm. Sedermera: Århundraden av odlarmöda, byggnation, vägprojekt mm som har lämnat sina spår i landskapet.

När det gäller sjöfarten,

som ju betytt så mycket för Bjäre under flera århundraden, kan vi avläsa spåren bl.a. i sjökaptensgårdarna och i våra sjöfartsmuseer.

Om ett samhälle i förändringar

vittnar de många dokumentära bilderna i arkivet. Det senaste 150 åren – kamerans tid – har som bekant inneburit en omvälvning när det gäller teknik: Elektriciteten. Flyget. Bilen. Traktorn, tröskan, skördetröskan, industriernas framväxt, Radio, TV. Datorn....

Människorna

i bildarkivet utgör förstas en viktig del. Det har med åren blivit många bjärebor, som vandrat in i arkivet. Alltifrån de, som tillhörde min barndoms värld. Skolkamrater. Klasskorten berättar.... Senare i livet: Eleverna i de klasser i Bjäre, som jag som lärare haft förmånen att arbeta tillsammans med. Ännu fler klasskort...

Så kan uppräkningsen fortsätta. Allt fler bilder – från olika tidsperioder - dyker upp och förmedlar minnen. Kamraterna inom idrottens värld. Ännu fler gruppbilder..... Människor inom kulturens värld. Folkbildningen..... Övrig föreningsverksamhet o.s.v. Totalt blir det väldigt många människor.

De bjärebor, som kommer för att lyssna på just den föreläsningen – **Bjäre som jag ser det** - har stora möjligheter att se "kända ansikten" - vänner och bekanta - på bild.

Premiärvisningen

av detta nya bildspel blir i min egen föreläsningssällskap: Torekovs Föreläsningssällskap.

Datum: 18 mars. Plats. Församlingshemmet i Hov

På tal om bilder

i mitt arkiv med okänd fotograf kan jag passa på att tipsa om en särskild avdelning på min hemsida – www.bjareforlaget.com. Där finns bilder – oftast äldre – som saknar uppgift om fotograf och innehåll. Kolla gärna hemsidan. Leta efter ”Efterlysning”

Vet du något om någon/några av bilderna – skriv och meddela mig.

Varje besök jag gör i bildarkivet

ger mig känslan av att fler borde få möjlighet att se dessa fotografier. Den känslan är drivkraften att göra bildspelen. Och böckerna....

Övriga bildspel i mitt ”lager”..

Det kan vara på sin plats att redogöra för hela min uppsättning av bildspel.

- Gammalsvenskby – en ”otrolig” historia
- Birgit i Bjäre
- På räls över Hallandsås under 130 år.
- Så blev Båstad tennis med omvärlden.
- Strövtåg i Bjäres historia.
- Nära havet trivs jag bäst.
- 80 år med V. Karups IF
- Vår bjärehistoria i bild
- Möten med bjärebor.
- Bilder av ett sekel i Bjäre

Pilkare på havisen.

I ett Nyhetsbrev nyligen hade jag en bild på några bjärebor ute på havisen i färd med att pilka torsk. Vem som var ”fadder” till bilden visste jag inte då. Nu vet jag. Det var en av mina läsare – Mårten Carlsson i Ramsjöstrand. Han kunde dessutom förära mig ett helt knippe av såväl pilkebilder som andra vinterbilder från Bjäre.

Stort tack, Mårten.

Min boklåda

Boktitel	Ord.pris	Rea-på-rea-pris
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	Slutsåld	
Vår bjärehistoria i bild.	350	70
Bjärebor berättar om Bjäre.	Slutsåld	
Strövtåg i Bjäres historia	330	70
På räls över Hallandsås under 130 år	Slutsåld	
NÄRA HAVET trivs jag bäst	350	Ny

Som synes är 3 av mina böcker slutsålda. Övriga närmar sig raskt slutet.

När det gäller de böcker, som här redovisas som slutsålda, kan det tänkas, att något av mina säljställen ännu har enstaka ex kvar.

Det har råkat bli så,

att jag ägnat mycket intresse och engagemang åt, hur vi fick järnväg till våra trakter. Järnvägen genom Bjäre stod klar 1885. Så kom – 1997 - det som gjorde begreppen Hallandsås och tunneln till förstasidesstoff i alla media under flera år.

Eftersom jag då hade rollen som informationschef i kommunens krisledningsgrupp, innebar det ett totalengagemang. När jag sedan utarbetade boken "130 år på räls över Hallandsås" fortsatte mitt focus att vara på det dagsaktuella.

Nu känns det angeläget att titta närmare på hur vi reste i Sverige före järnvägens tid.

Hur reste vi då?

Det finns mycket att ta reda på i det ämnet. Om skjutssystemet förr. Gästgivaregårdarna. De långa vandringarna man gjorde för att köpa eller sälja varor.

Till en början kan vi ta en titt på hur snabbt vi kunde förflytta oss före järnvägens tid. Några siffror :

1. Till fots. 6 km i timmen.
2. Med hästskjuts. 7-10 km i timmen.
3. På hästryggen 10-15 km i timmen.

För den som skulle resa långa sträckor (och hade råd) var det skjutssystemet som gällde. En gammal och väl inarbetad organisation i det svenska samhället .

Fr.o.m 1200-talet och ända in på 1900-talet har vi haft gästgivaregårdar med skjutsstationer längs de större vägarna.

Under 1700- och 1800-talen låg stationerna på högst två mils avstånd från varandra.

Gästgivaren och omkringboende bönder var skyldiga att hålla hästar och körsvenner. De flesta som anlätade skjutssystemet använde "egen vagn". Vi skjutsstationen bytte man häst och körsven. De nya hästarna drog ekipaget till nästa station, medan de hästar som blivit avlösta fick återvända till sin "hemstation" tillsammans med sin körsven.

Skjutspriset

var fram till 1844 fastställt till 16 shilling banco per mil. Det motsvarar ca 30 kronor i dagens penningvärde.. Summan motsvarade då en normal daglön. Som synes var denna form av resande inte något för "vanligt folk". De som utnyttjade skjutssystemet var till stor del personer som "reste i tjänsten", exempelvis för staten eller något nationellt ämbetsverk.

Gästgivaregårdar i Bjäre.

Den i särklass mest kända av alla gästgiverier i Bjäre är förmodligen Margretetorps Gästgivaregård. Den låg ju också vid en av den tidens största och viktigaste vägar. Vägen mellan Köpenhamn och Oslo. Eller om man så vill Köpenhamn-Göteborg.

Andra gästgiverier i Bjäre hittade vi i bl.a. V. Karup, Torekov, Bokesliden m.fl. (Du får gärna komplettera förteckningen.)

För den som saknade häst och vagn

återstod bara att gå. Det finns i vår lokala litteratur många exempel på långvandrare. Jag kan bidra med ett eget exempel: Min morfar, som var skomakare, gick från Grevie till Helsingborg för att skaffa material till sin verkstad.

När jag skriver detta påminner jag mig själv om, att jag i såväl böcker som i Nyhetsbrev varit inne på ämnet långvandrare. Minns inte vilken bok...

Men varutransporter då?!

Under tidigare århundraden var våra vägar krokiga, backiga och allmänt svåra. Problem när det gällde transporter av varor. Bästa möjligheten att ta sig fram med häst och vagn var på vintern. Med slädar i stället för hjul tog man sig lättare fram i snölandskapet. Fanns det tillfrusna sjöar och åar att färdas över var det bingo!!

Hur reser vi om 50 år?

Nu har vi kollat in hur vi har rest under historiens lopp. Som en avslutning på detta "tänk" är det naturligt att rikta blicken framåt i tiden. Hur reser vi om 50 år? Om hundra år? Kommer vi att färdas längs marken? I förarlösa bilar och tåg? Pilotfria flygplan??!! Hur mycket styrs av artificiell intelligens?

Återigen: här behöver jag hjälp. Hur ser **din** bild av framtidens resande ut?

"Vår bjärehistoria i bild"

heter en av böckerna i "Min boklåda". Det är en bok på hela 336 sidor. Ca 400 bilder ingår. Boken vill skildra den totala förändring, som Bjäre genomgick under de ca 150 år som boken skildrar. Vi får veta mera om hur bilen gjorde sin entré i Bjäre och hur den snabbt växande bilismen skapade krav på nya och bättre vägar.

Inom jordbruket var förändringen särskilt omfattande. När perioden inleddes, tröskade vi fortfarande med slaga. Så kom tröskan och senare även skördetröskan. Mjölknigen skedde vid periodens början för hand. Idag sköter roboten detta på flera gårdar.

Handeln förändrades. Lanthandlarna försvann. Större affärer tog över. En motsvarande förändring skedde på skolans område. De många byskolorna försvann en efter en. S.k. centralskolor tog över.

Idrotten kom. För den idrottande delen av befolkningen innebar det nya mönster för hur vi använde vår fritid.

Nöjeslivet genomgick en omdaningsprocess som liknade den för skolor, handel mm. De många små, enkla och nära dansplatserna försvann. Större anläggningar tog över.

All denna förändring byggde förstås på, att människorna blev mera "flyttbara". Vi kunde lätt förflytta oss, vare sig det gällde arbete, matinköp, skola, nöjesliv, idrott.

Två kommunsammanslagningar

hann vi med under denna period. Det började 1951, då V. Karup, Torekov och Hov gick samman och bildade V. Bjäre kommun. Förslöv och Grevie gick samman och blev Förslövsholms kommun. Ö. Karup knöts ihop med Båstad och flyttade därmed från Halland till Skåne, när det gäller det kommunala.

Det dröjde bara 20 år innan det stod klart, att denna sammanslagning 1951 inte räckte. Det behövdes ännu större kommuner.

1971 var det dags igen: Då bildades Båstads kommun genom att Förslövsholms, V. Bjäre och Båstads kommuner slogs samman.

I dagarna har vi kunnat se

I media, att man redan aviserar nästa sammanslagning. Den skulle – för vår del – innebära, att Båstads och Laholms kommuner går samman i en kommun.

Vi kan förutse strid på kniven. Med erfarenheterna från tiden när Ö. Karup församling skulle flyttas över till Båstad – och Skåne, kan vi förmoda, att protester kommer.

Två världskrig

upplevde världen under den tid som "Vår bjärehistoria i bild" skildrar. Lycktlvis för oss kunde Sverige hålla sig utanför det blodiga kriget. Våra bekymmer begränsades till ransonering av mat, bensin mm, mörkläggnings, inkallelser, brist på vissa matvaror mm. I boken skildras hur bjäreborna upplevde krigsåren, såväl 1914-18 som 1939-45

Bildarkivet växte plötsligt.

Som trogna läsare kunnat konstatera, har jag sedan en tid redovisat, att i mitt digitala bildarkiv fanns ca 52 000 bilder. Nu har den siffran överträffats med råge. Jag är på väg att slå igenom 60 000 taket!! Orsaken är denna:

Under senare tid har jag kommit på efterkälken med att döpa nytagna och nyförvärvade bilder. Rutinen för bildarbetet är, att bilderna först placeras i "Odöpta bilder". Där får bilden stanna till dess att den blivit "döpt", dvs blivit försedd med "födelsenummer" och andra igenkänningsdata. Nu har dessa nya bilder genomgått sin dopceremoni och fått ta plats i huvudarkivet. Räkneverket visar, att jag är ganska nära 60 000-strecket.

Avslutningsvis

Känner du någon, som du tror är intresserad av att få mina Nyhetsbrev får du gärna tipsa.

Kalle

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
kalle@bjarenet.com
Tel. 0431-365332